# KURJER ZAGŁĘBIA

Dziennik bezpartyjny polityczno-społeczno-literacki. Wychodzi codziennie w godzinach rannych z wyjątkiem dni poświątecznych.

PRZEDPLATA „Kurjer Zagłębia" kosztuje w Sosnowcu z odnoszeniem i pocztą rocznie marek 540, półrocznie 270 kwartalnie — mk 135, miesięcznie mk 45. —

OGLOSZENIA. Za jeden wiersz petitu lub jego miejsce na I-ej stronie Mk 15 w tekście Mk 20 po tekście — reklamy Mk. 10 Zwyczajne Mk 7,50 Drobne Mk 1 za wyraz, najmniej Mk 5. —

Adres Redakcji i Administracji: SOSNOWIEC ulica Dęblińska Nr 1

Adres dla depesz: „KURJER" — SOSNOWIEC

Administracja otwarta od 8 rano bez przerwy do g. 7 wiecz W niedziele i święta od 9 do 11 r.

W sprawach redakcyjnych redaktor przyjmuje interesantów tylko od 1—3 w poł. i od 7—8 w.

PRENUMERATE i OGLOSZENIA przyjmują Kantory własne oraz Księgarnie w Zagłębiu Tow Akc. „Reklama Polska" w Warszawie i wszystkie Biura ogłoszeń w kraju i zagranicą.

Na zasadzie uchwał Zjazdu Związku Prasy Prowincjonalnej, **wszystkie komunikaty instytucji prywatnych i społecznych podlegają opłacie.**

Cena pojedyńczego egzemplarza **mk. 3.00** (Na G. Śląsku **50 fen.**) SOSNOWIEC sobota dnia 20 listopada 1920 roku Nr. 267 Rok XV


W dniu 10 listopada 1920 r. zmarł w Zawierciu i tamże pochowany został

ś. † p.

**MARCIN GINSBERG**

**długoletni dyrektor**

Towarzystwa Akcyjnego „ZAWIERCIE"

Niepospolite zalety ducha i charakteru wyrozumiałość i dobre uczynki zjednały Mu gorącą sympatję i miłość.

Opłakujemy stratę zacnego człowieka.

**Koledzy i współpracownicy**

Tow. Akc. „Zawiercie".

2333



## O los ziemi Wileńskiej.

Komisja Spraw Zagranicznych w ostatnich czasach poświęciła cały szereg zebrań omówieniu sprawy ziemi Wileńskiej wraz z jej stolicą Wilnem. W przyjętych jednomyślnie rezolucjach stwierdzona została konieczność jaknajszybszego i ostatecznego załatwienia tego zagadnienia.

Polska, która już od dwóch przeszło lat istnieje jako państwo niepodległe, uznane przez cały świat cywilizowany nie ma dotychczas określonych granic. Ten stan rzeczy powoduje nieobliczalne straty dla kraju, a przedewszystkiem utrudnia kredyt nasz zagranicą.

Państwa z nami zaprzyjaźnione winny też zrozumieć, że my oprócz zadań swych własnych wewnętrznych mamy zadanie stokroć większe, bo obronę Europy, jej cywilizacji i kultury, od dzikiej nawały wschodniej. A nieokreśloność naszych granic i mgławicowość naszej sytuacji nie pozwoli nam na wypełnienie tych zadań, wynikających z naszego położenia terytorjalnego na wschodzie Europy.

I interes mieszkańców Wileńszczyzny nagli do ustalenia tam nareszcie warunków ich bytowania. Kraj ten wymaga wprowadzenia normalnej administracji, natychmiastowej należytej odbudowy, gdyż statystyka wykazuje, że jest on najbardziej przez wojnę zniszczonym krajem, gdzie znajdujemy dziś zaledwie 40 proc. ludności przedwojennej.

Szybkie uregulowanie sprawy Wilna i ziemi Wileńskiej w niemałym stopniu przyczyni się wogóle do utrwalenia podstaw tak pożądanego przez wszystkich pokoju w Europie.

Po zawarciu ostatecznego pokoju przez Polskę z Bolszewją, co ma nastąpić w jaknajkrótszym czasie, nieuregulowanie sprawy Wileńskiej wytworzy wźródło dalszego niepokoju na wschodzie Europy. Stamtąd zagrażać będzie wznowienie pożaru wojny.

Na postanowienie Ligi narodów, zmierzające do zapytania się ludności wileńskiej, czy chce należeć do Polski czy do Litwy, w zupełności się godzimy, żądać jedynie musimy, ażeby głosowanie to odbyło się w jaknajkrótszym czasie i w formie uproszczonej, by znów nie przedłużono niepewności stanu bytowania znękanej ludności.

Na plebiscyt ten godzimy się i z tego względu, ażeby wreszcie przekonać Zachód Europy, że żądając Wilna, nie kierujemy się tendencjami imperjalistycznemi, a że istotnie kraj ten jest bezsprzecznie zamieszkały przez ludność, która jedynie do Polski należeć pragnie.

*f.*

## Liga Narodòw.

Poważną zasługą Wilsona było powołanie do życia Ligi Narodów. Aczkolwiek nie jest ona doceniana należycie przez niektóre państwa, to jednak wobec różnych zagadnień i powikłań Liga niewątpliwie odegra poważną rolę. Dlatego to opinja zagraniczna przywiązuje wielkie znaczenie do obrad w Genewie, ponieważ od postanowień zapadłych tam, zależne jest wykonanie w szczegółach traktatu wersalskiego, oraz sprawa pokoju.

Kontrola nad niemcami przy wykonaniu zobowiązań, dopilnowanie, aby w ponowną zawieruchę wojenną nie była wciągnięta Europa, sprawy Polski i Francji wymagają Ligi Narodów. Że Liga może odegrać rolę poważną, że ją wskutek tego cenią niejedni, dowodem może posłużyć stosunek do Ligi państw południowej Ameryki, które zgłosiły swój akces do Ligi. Jest to jeden z wielu dowodów uznania dla Ligi.

Doceniając stanowisko Ligi niewątpliwie i Ameryka Północna, która dotąd akcesu zgłosić się waha, przystąpi także, gdyż inne stanowisko nie leży w interesie ani narodu amerykańskiego, ani ludzkości, ponieważ w interesie wszystkich leży, jak to już nie raz zaznaczyliśmy — rozbrojenie wszystkich państw, czego nie można pomyśleć bez udziału Półn. Ameryki.

Jakikolwiek obrót wezmą obrady w Genewie, fakt ich należy uważać za wielki krok w kierunku rozstrzygania wszystkich kwestji spornych między państwami. Droga ciężka i trudna, lecz niewątpliwe owoc wydać może, co jest w zależności od gremium Ligi Narodów, od tych, którzy będą w niej zasiadać.

Myśl Wilsona stworzenia Ligi Narodów jest dziełem wielkiego humanitaryzmu, dalekoidących zapatrywań na wzajemne ustosunkowanie się spraw międzynarodowych.

*J. M-ski.*

## Na marginesie.

### Do Wysokiego Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Od Rady Stow. techników w Warszawie otrzymujemy co następuje:

Gorszące zajścia na posiedzeniach sejmowych w dniu 22-im października i 5-ym listopada rb. przejęły myślący ogół głęboką troską i niepokojem. Społeczeństwo widzi w nich groźbę obezwładnienia Sejmu oraz zburzenia ustroju praworządnego, który z takiem trudem utrwala się na naszej ziemi. Każdemu przychodzą na myśl analogiczne objawy w Sejmach dawniej Rzeczypospolitej, które doprowadziły Ojczyznę naszą do zguby i wyryły się głęboko w duszy narodu, jako wspomnienie bolesne i upokarzające. Wobec tego poważamy się zanieść do Wysokiego Sejmu gorącą prośbę, aby na przyszłość wszelkie objawy warcholstwa, wszelkie próby teroru podlegały stanowczej i energicznej represji. Społeczeństwo powitałoby z uczuciem ulgi nawet bardzo surowe zarządzenia, mające na celu zabezpieczenie spokoju i powagi obrad sejmowych, a będzie uważało za grzeszną słabość wszelkie wahania i półśrodki. Po strasznej nauce upadku i niewoli naród nie może pozwolić na to aby losy jego były znowu oddane na łaskę bezkarnej swawoli warcholstwa.

*Rada Stowarzyszenia Techników*

## Z Górnego Śląska

### Autonomja Górnego Śląska w Reichstagu.

BERLIN. (wł). Ustawa o autonomji G. Śląska oddana będzie w sobotę przez gabinet Rzeszy pod obrady Reichstagu. Część nacjonalistów zamierza w sprawie przyjęcia tej ustawy stanąć na bezwzględnie opozycyjnem stanowisku. Pierwsze czytanie odbędzie się w sobotę. Stanowisko pozostałych stronnictw znane jest z debat, jakie miały miejsce w komisjach.

### Nowy niemiecki skład z bronią.

ZABRZE. (wł.) W poniedziałek znaleziono tu u pewnego komunisty 5 karabinów, 6 granatów ręcznych, 100 nabojów i 20 zapalników. — Pytamy, dokąd niemieckie zbrojenia mają zaprowadzić?

BISMARCKHUTA. (wł). W dniu 13 listopada znaleziono w hucie tutejszej 8 karabinów niemieckich. Tego samego dnia aresztowano byłego porucznika Hochmanna i byłego feldfebla Rakusa. Nie wiadomo jeszcze, czy aresztowanie wymienionych pozostaje w związku z odkryciem broni.

### Górnoślązacy w Łodzi.

ŁODŹ (wł.) Do Łodzi przybył zespół klubu sportowego Górnego Śląsku, a wraz z nim przyjechała także delegacja Górnoślązaków w liczbie 25 osób.

### Amnestja na Górnym Śląsku.

OPOLE. Międzysojusznicza Komisja w Opolu ogłosiła amnestję, obejmującą następujące czyny karygodne, popełnione przez osoby zamieszkałe w górnośląskim obwodzie plebiscytowym: 1) ogólne przestępstwa, 2) przestępstwa popełnione na tle walki narodowościowej i walki gospodarczej, 3) karygodne czyny przeciwko prawu posiadania broni, przepisom paszportowym, przepisom o publicznych manifestacyjnych oraz przepisom dotyczącym pism perjodycznych.

### Protest francuski w sprawie Górnego Śląska.

Rząd francuski protestuje przeciwko zachowaniu się Niemiec w sprawie autonomji górnośląskiej; przedsięwzięły one kroki jeszcze przed rozpoczęciem plebiscytu. Rząd francuski tłómaczył to jako czyn sprzeciwiający się warunkom traktatu pokojowego, gdyż suwerenitet nad Górnym Śląskiem posiada Międzysojusznicza Komisja plebiscytowa, nie zaś Niemcy. Wszelkie prawa uchwalone obecnie w Niemczech w sprawie Górnego Śląska, są nieważne.

### Prześladowanie Polaków.

KATOWICE. (wł).

Gwałty Niemców nad ludnością polską w obszarach do niedawna plebiscytowych nie ustają. Władze niemieckie wydaliły wszystkich pracowników Polaków, którzy jako tacy zupełnie legalnie brali udział w agitacji plebiscytowej i głosowaniu za Polską.

---



## Sprawy robotnicze.

### Wstrząśnienie we Włoszech, Anglji i Czechach.

Jednocześnie wybuchłe ciężkie przesilenia robotnicze zarówno w Anglji, jak we Włoszech, obok podstaw ekonomicznych ujawniają silne zabarwienie rewolucyjne i dążenie do politycznego przewrotu. I tu i tam na czele ruchu stanęli skrajni wywrotowcy, których stosunek z trzecią moskiewską międzynarodówką nie jest tajemnicą dla nikogo.

Dokonane ostatnio w Bolonji aresztowanie trzydziestu agitatorów komunistycznych, wykryło istnienie opracowanego planu terrorystycznego przewrotu, zorganizowanego według metod i wskazówek rosyjskich. Ośmieleni ustępliwością rządu Giolitti'ego w chwili, kiedy robotnicy zajmowali fabryki i stawiali żądania co do kontroli robotniczej nad produkcją i kierownictwem przedsiębiorstw, agenci Lenina osądzili, że nadszedł czas wyzyskania dla swych celów podniecenia i poczucia bezkarności u tłumów.

Rząd włoski wobec wywrotowej agitacji musiał uznać, że dalsze ustępstwa stały się niemożliwe i że w interesie porządku i bezpieczeństwa publicznego należało przyjąć postawę energiczną i bezwzględną. Aresztowanie anarchisty Malatesty i trzydziestu komunistów bolońskich jest pierwszym krokiem stanowczym na tej drodze.

W Anglji Lloyd George zamierza, o ile się zdaje, przywrócić ład i osiągnąć uspokojenie umysłów na drodze układów pokojowych, co mu się zapewne uda wobec cechującej robotnika angielskiego zimnej krwi i rozwagi.

I tu i na tem chodzi przedewszystkiem o zażegnanie przesilenia ekonomicznego, które ułatwia robotę żywiołom skrajnym i posłużyło w obu wypadkach za wdzięczne tło agitacyjne.

Czego jednak nie należy spuszczać z oczu, to tego faktu, że rozruchy wybuchły właśnie w tych dwuch krajach, które rozpoczęły bezpośrednie pertraktacje z Moskwą i wpuściły na swoje terytorjum urzędowych przedstawicieli bolszewizmu. Układy, prowadzone pod płaszczykiem przywrócenia normalnych stosunków handlowych pomiędzy temi krajami a Rosją, nie osiągnęły pożądanego rezultatu. Rosja bowiem obecnie pozbawiona jest zarówno towarów zamiennych, jak środków płatniczych. Natomiast przyczyniły się one do ułatwienia propagandy agentom bolszewickim, którzy wykorzystali przysługujące im prawo nietykalności dyplomatycznej, aby bezkarnie szerzyć agitację wywrotową, skierowaną przedewszystkiem przeciwko rządom, przy których byli akredytowani.

To samo zjawisko obserwujemy obecnie w Czechach, gdzie rząd ze względów politycznych wszedł w porozumienie z bolszewikami i tem samem otworzył naoścież wrota ich propagandzie. Zaburzenia morawskie, rozruchy w Chebie i na Słowaczyźnie są wynikiem tej samej planowej roboty, co strajki angielskie lub zaburzenia włoskie, roboty korzystającej z właściwości każdego kraju, aby na tle ekonomicznem społecznem, lub też rywalizacji narodowej doprowadzić do ruiny istniejącego porządku.

---

## Koncentracja wojsk bolszewickich za Wilnem.

GENEWA (wł.) „Matin" donosi z Rygi: Nota Joffego do polskiej delegacji domaga się przyjęcia do 21 listopada rosyjskich żądań wstrzymania akcji generała Zeligowskiego przeciwko Litwinom. Rosyjski front zajmują od kilku dni nowe oddziały bolszewickie. Za Wilnem koncentrują bolszewicy wielkie ilości artylerji i konnicy.

## Czesi gromadzą wojska.

CIESZYN (wł.) — Od kilku dni Czesi gromadzą znaczne siły wojskowe na pograniczu Śląska Cieszyńskiego. Dotychczas nadeszło 15 batalionów piechoty z odpowiednią ilością artylerji, kawalerji i trenów. Mają nadejść jeszcze 2 dywizje czeskie, berneńska i praska. Silne czeskie patrole krążą nad samą granicą. Co do celu tej koncentracji wojsk czeskich — możliwe jest, że są to czeskie przygotowania do wyborów na Śląsku.

## Sprawy Gdańska w Paryżu i Genewie.

### Podpisanie układu Polsko-Gdańskiego odłożone.

PARYZ. (wł.) Podpisanie układu polsko-gdańskiego odłożono mimo pierwotnego żądania Rady ambasadorów, aby podpisany on był równocześnie z głosowaniem ukonstytuowania Wolnego Miasta Gdańska t. j. 15 listopada. Paderewski uzyskał tę zwłokę w Radzie ambasadorów w Paryżu w związku z obecnem załatwieniem w Genewie przez Ligę Narodów sprawy mandatu wojskowej obrony Gdańska. Podpisanie układu w Paryżu odłożono aż do rozstrzygnięcia sprawy mandatu w Genewie.

## Z konferencji Ligi Narodów.

GENEWA (wł.) Na wstępie wczorajszego posiedzenia zakomunikował prezydent Hymans utworzenie sześciu komisji, poczem przemówił argentyński minister spraw zagranicznych Pueyrredon do sprawozdania generalnego sekretarjatu Ligi Narodów i zalecił wybór członków Rady Ligi Narodów przez konferencję Ligi Narodów. Delegat szwedzki Hagerup podkreślił konieczność kontroli Rady Ligi Narodów przez konferencję Ligi Narodów.

Następny mówca lord Cecil poruszył sprawę Gdańska, Armenii oraz zatarg polsko-litewski. W sprawie gdańskiej zażądał nowych informacji, szczególnie co do ostatnich postanowień. Poruszając zatarg polsko-litewski, zażądał przedłożenia konferencji Ligi Narodów, prowadzonej w tej sprawie dyplomatycznej korespondencji. Zatarg — ciągnął dalej lord Cecil — wzbudza tak wielkie zainteresowanie, że cały świat ma prawo być poinformowanym o nim. — Następne posiedzenie jutro o godz. 10 i pół przed połud.

---

# Z Zagłębia o Zagłębiu.

Dziwne porządki dzieją się w naszych instytucjach miejskich — pisze nasz korespondent z Dąbrowy i dziwnemi rządzą się pojęciami przedstawiciele tych instytucji. Dowodem tego może posłużyć sprawa uiszczenia daniny na rzecz armji, nakazanej rozporządzeniem Rady Obrony Państwa z d. 25 sierpnia r. b., w której to sprawie ani sławetna Rada miejska, ani sławetny Magistrat nie potrafiły, wytłumaczyć władzom wyższym, że jeżeli Sosnowie o 120-tysięcznej ludności, z olbrzymim przemysłem i masą bogatych kupców ma dać 5 miljonów, to Dąbrowa, licząca niecałe 40 tysięcy i mająca o 4/5 mniej przedsiębiorstw przemysłowych i o 19/20 kupców, powinnaby zapłacić najwyżej 1,700,000 marek, ewentualnie Sosnowiec powinienby zapłacić 15 miljonów, a Dąbrowa 5. Tak więc Dąbrowa ma wziąć udział w daninie tak samo jak inne o wiele większe i bogatsze miasta. Ale nie na tem jeszcze koniec. Daninę ową rozłożono w skandaliczny wprost sposób za pośrednictwem powołanej do tego przez Magistrat czy Radę Miejską Komisji rozkładowej czy rozdzielczej, do której weszli ludzie jaknajnieodpowiedniejsi, którzy rozkładając daninę, niewiadomo czem się kierowali: czy nieznajemością miejscowych stosunków, czy też sympatją lub antypatją dla poszczególnych osób, bo co powiedzieć na to, że na cały szereg ludzi zupełnie biednych i obarczonych rodzinami ponakładano już nie setki ale tysiące marek, gdy jednocześnie ludzie zamożni, dobrze sytuowani i obciążeni obowiązkami rodzinnymi zostali poobkładani śmiesznie niskimi kwotami, a wielu pominięto. Są też wypadki, że na ludzi, którzy miljonów dorobili się i miljonami obracają, ponakładano omal tyle, co i na przeciętnych sklepikarzy i rzemieślników. Nawet jakby na kpiny, urzędników z jednej i tej samej firmy poobkładano tak, że im kto ma większe uposażenie, ma mniej zapłacić, a im kto mniej zarabia, ten ma zapłacić więcej.

I wprost rodzić się może przypuszczenie, że niesprawiedliwym podziałem daniny chciał ktoś wywołać celowo rozgoryczenie ludności, które istotnie nieda się opisać.

Posypały się reklamacje, jak z rogu obfitości.

Magistrat wydał do ludności odezwę, w której odwołuje się do obywatelskich uczuć mieszkańców i wzywa do wpłacania wyznaczonych kwot, tudzież do cofania i nie wnoszenia reklamacji, ponieważ... rozłożenie daniny dokonano tymczasowo, upatrzono najzamożniejszych ludzi (?), a potem zrobi się równomierny i sprawiedliwy podział tak, że nadpłacona różnica będzie przez... Magistrat zwróconą.

Doprawdy, że pęknąć można od śmiechu wobec takiej obietnicy, jeżeli się zna nasz Magistrat podobny do bezdennej studni na punkcie gotówki i jeżeli zważyć, że coś podobnego jest technicznie niewykonalnem i że w każdym razie należałoby personel Magistratu na jakiś czas dziesięciokrotnie powiększyć.

Czy nie lepiej zrobiłby Magistrat, uznając obecny podział daniny za nieistniejący, i powołując nową komisję do opracowania podziału daniny według słuszności i sprawiedliwości. Ale do tej Komisji należałoby zaprosić ludzi z mózgiem i sumieniem, choć co prawda o ludzi z sumieniem jest coraz trudniej, z mózgami zaś są, ale na usługach wolnego przemysłu.

Danina właściwie ma być złożoną przez miasto w naturze t. j. w bieliźnie ubraniach obuwiu.

Słychać, dostawą tych artykułów podjął się, jeden bogaty pejsaty radny, biorący udział w Komisji rozdzielczej, a co jest niedopuszczalnem.

Tyle nasz korespondent.

Niewątpliwie poruszona tutaj a dość ważna sprawa daniny wymaga stanowczo wyjaśnienia, dotycząc z jednej strony obywateli, drugiej armji. Co do podziału daniny — kwestja zapewne może być sporna, jeśli się nie wie, jakiem kryterjum rządzono się przy rozkładaniu jej. Niedopuszczalnym jednak jest fakt, jak korespondent zaznacza, aby osoby więcej zamożne obłożono niską kwotą, lub niektóre pomijano. Ze musiano sprawy należycie nie postawić, wskazuje na to uwaga naszego korespondenta o rozgoryczeniu ludności i licznych reklamacjach. Podział daniny w Sosnowcu jak nam wiadomo, również pozostawiać ma wiele do życzenia.

J. M—ski.

## Postępy komunizmu w Niemczech.

BERLIN (wł.) Centrala rad załogowych, czerwony organ wykonawczy komunistów niemieckich, wskutek wystąpienia z niej przedstawicieli związków berlińskich, została we wtorek zawiązana. Na jej miejsce została zorganizowana nowa Rada rewolucyjna, jako Komitet wykonawczy, składający się niemal wyłącznie z przedstawicieli bezrobotnych. Rada ta będzie miała na celu rozwój i wzmocnienie ruchu rewolucyjnego w Niemczech. Na organizacyjnem zebraniu byli dwaj przedstawiciele Rosji sowieckiej.

## Rząd Wrangla pod opieką Francji

GENEWA (tel. wł.) Havas donosi pod datą wtorkową z Aten: Stacje iskrowe na Krymie nie działają od poniedziałku. Rząd oddał się pod opiekę statków wojennych francuskich, które wysadziły na ląd swe załogi.

## Anglja a Sowiety.

HORSEA. (PAT.) Radio, Gabinet angielski będzie się zastanawiał nad ostatecznem załatwieniem sprawy rosyjskiej umowy handlowej Pierwotna umowa uleg nie rewizji rzecz wspiera się głównie na zasadach na które rząd sowiecki i angielski zgodzili się w notach z dnia 27 czerwca Umowa przewiduje uwolnienie jeńców angielskich zaprzestanie przez bolszewików propogandy wrogiej Anglikom zasadnicze uznanie prywatnych długów i praktyczne przygotowanie do wznowienia stosunków

## Zatwierdzenie projektu konst. Gdańskiej

GDANSK. (PAT) We środę wieczorem Rada Ligi Narodów zatwierdziła projekt konstytucji gdańskiej pod warunkiem zmiany 8-miu zasadniczych jej punktów Ponadto Konstytucja musi zawierać postanowienie, że Gdańsk nie może stanowić podstawy operacyjnej dla sił lądowych i morskich i nie może budować fortyfikacji; dalej zdecydowano, że Polska jest najbardziej powołaną do ewentualnego otrzymania od Ligi Narodów mandatu militarnej obrony wolnego miasta Gdańska

## Powody spadku marki polskiej

LONDYN. „Morning Post" omawiając spadek marki polskiej dochodzi do przekonania że główną przyczyną tego jest finansjera tajemnie działające (anonimowe mocarstwo? przyp red.) a również działalność w tym kierunku niemców którym zależy aby Polska nie dotrzymała tranzakcji z Rosją oraz aby teren pleb. Górnośl. znalazł się pod wpływem ekonomicznym Niemiec.

### Wilno i Gdańsk w Lidze Narodów.

GENEWA, (wł.) Wypadkiem dnia dzisiejszego na posiedzeniu Ligi Narodów była mowa Lorda Roberta Cecila, który już w obecnem stadjum obrad zażądał prac nietylko w zakresie organizacji wewnętrznej Ligi, lecz także w zakresie spraw politycznych należących do niej. W szczególności domagał się przedstawienia materjałów, tyczących się spraw Gdańska. Odnośnie zaś do konfliktu polsko-litewskiego zażądał przedstawienia całej korespondencji dyplomatycznej.

### Przeniesienie rokowań do Bukaresztu(?).

RYGA (wł.) Termin pierwszego posiedzenia plenarego konferencji pokojowej w Rydze naznaczono na godź 5 popoł. w środę W kołach delegacji pokojowej krąży wiadomość iż pertraktacje pokojowe przeniesione będą do Bukaresztu. Przyczyną ewentualnego przeniesienia jest trudność komunikacji pomiędzy Warszawą a Rygą.

### Ustawa o senacie.

WARZSAWA (tel. wł.) Na posiedzeniu Komisji konstytucyjnej zaprojektowano następujące zmiany art. 36 o senacie.

Senat składa się z członków: 1) Wybranych przez głosowanie powszechne, tajne, bezpośrednie, stosunkowe po 1 na 300,000 ludności, reszta, licząca więcej niż połowę tej liczby wybiera o jednego więcej senatora, 2) Wybranych przez następujące ciała wyborcze: a) episkopat katolicki — 5; b) trzy najliczniejsze wyznania po religji kat. po 1 wybierają: c) najwyższe zakłady naukowe i instytucje wymienione w ordynacji wyborczej pod 1 par; d) Naczelne Izby gospodarcze po 1 z każdego działu. W wyborach mają prawo czynne obywatele od 30 r. życia, bierne od 35. W dyskusji p. Grzędzielski im. ludowców oświadczył się za odroczeniem sprawy senatu do następującego Sejmu, motywując to względami formalnemi, jak np. że w Sejmie zasiada wielu posłów którzy nie wyszli z wyborów. Wobec takiego stanowiska ludowców do kompromisu w sprawie senatu nie dojdzie, a kwestja ta będzie rozstrzygnięta w zwykłem głosowaniu.

### Stanowisko Grabskiego zachwiane.

WARSZAWA (telef.) Jak nas informują stanowisko Grabskiego jako ministra skarbu jest zachwiane Związek lud. nar. zostawił sobie wolną rękę w sprawie min. skarbu.

### Wycofanie wojsk koalicji.

WARSZAWA (telef.) Wojska koalicji mają opuścić Gdańsk.

### Owuznaczna postawa bolsz.

RYGA (tel. wł.) Na pierwszym posiedzeniu przewodniczących delegacji Joffe dużo mówił o wojennej partji w Rosji która szuka rozmaitych pretekstów do zerwania rokowań pokojowych. Joffe twierdził, że nie może ręczyć, czy czasami która z baterji bolszewickich nie zechce strzelać do wojska polskiego. Joffe zwrócił też uwagę na to, że wojska sowieckie w pościgu za gen, Bałachowiczem mogą wpaść na terytorjum polskie i prosił usilnie, aby rząd polski nie brał tego za „casu beli"

WARSZAWA (tel. wł.) Według zeznań Polaków którzy uciekli z Bobrujska, bolszewicy na wielką skalę organizują tam czerwoną armję do której wcielają przymusowo polskich żołnierzy jeńców wojennych i rozmaite szumowiny. W agitacji jaką równocześnie prowadzą, bolszewicy twierdzą, że pokój z Polską jest tylko chwilowym spoczynkiem, który bolszewicy wprowadzili w życie celem zreorganizowania swojej armji. Delegacja polska w Rydze założyła przeciw podobnym wystąpieniom energiczny protest.

LONDYN (PAT) Havas „Daily Telegraaf" pisze: Powody jakie skłoniły bolszewików do podpisania w dniu 12 października warunków podyktowanych Polskę stają się zrozumiałe. Bolszewicy chcieli poprostu rzucić całe swoje siły na Wrangla, zdając sobie sprawę, że skoro tylko zażegnają to niebezpieczeństwo, jakie im grozi na południu, wtenczas będą mogli rzucić się ponownie na Polskę, już nie obawiając się o dostawy surowców i zboża z południowej Rosji. Staje teraz dla wszystkich widoczne, że było to wbrew interesom Polski zgodzić się na traktowanie z Rosją bez porozumienia się z Wranglem.



### Nacjonalizm turecki a bolszewja.

POLDHM, (PAT). Stosunki między tureckimi nacjonalistami i bolszewikami stają się coraz ściślejsze. Talat basza oświadczył, że bolszewicy wystąpią wspólnie z turkami przeciwko wojsku Grecji i innym obcym i zapewnia niezależność i całość ziemi Ottomańskiej.

### Misja duńska.

WARSZAWA, 18.XI. (PAT). „Naród". Jutro przybywa do Polski misja, złożona z kilkudziesięciu duńczyków, niosąca pomoc Polsce w walce z epidemją oraz niosąca obuwie, zebranie przez skautów duńskich dla najuboższych polaków.

## Z Sejmu.

WARSZAWA. (P. A. T.) Posiedzenie rozpoczęło się o godzinie 4-ej m. 15 Do art. 113 konstytucji zabrał głos p. Sziper, broniąc praw żargonu i uzasadniając słuszność żądań żydowskich co do autonomji personalnej.

P. ks. Maciejewicz oświadczył że art. 113 w brzmieniu komisji zupełnie wystarcza dla zapewnienia praw mniejszościom narodowym. Protestuje przeciw poprawce P. P. S. jako zbyt daleko idącej.

Poseł Czerniecki (NCHR nie zgadza się na poprawkę NPR, do art. 113 jako niebezpieczną dla całości i jednolitości państwa, protestuje również przeciw poprawce P. P. S., która stawia samorząd mniejszości narodowej poza obręb samorządu powszechnego. Jeżeli Polska szlachecka potrafiła zagwarantować prawa mniejszościom narodowym, to tembardziej uczyni to Polska ludowa. Co do żądań żydowskich oświadcza, że zmierzają one do upośledzenia ludności rdzennej. Mówca apeluje do żydów, aby czynili świadczenia, dla państwa polskiego, z krwi i potu.

Do paragrafu 115 o wolności wyznań zabiera głos p. Farbstein i oświadcza, że ustawa o święceniu niedzieli jest pogwałceniem wolności żydów i traktatu o mniejszościach narodowych.

Pos. Brosfort (ZNL) omawiając par. 117 powraca do sprawy rozdziału kościoła od państwa i polemizuje z wywodami w tej sprawie pp. Stapińskiego i Putka. Odnośnie do żydów zarzuca, że w Wielkopolsce żydzi odnoszą się wrogo do narodowości polskiej mówią po niemiecku, a także żydzi warszawscy, przyjeżdżając do Wielkopolski, mówią po niemiecku a na zwróconą uwagę odpowiadają, że niemcy pozwalali polakom mówić po polsku, to polacy powinni pozwolić żydom po niemiecku.

P. Czapiński oświadcza, że art. 117 ustanawia trzy rodzaje wyznań. Nieuznawanego, uznawanego i uprzywilejowanego. Uprzywilejowanie prowadzi do sporów, których widownią była Polska. Sprzeciwia się temu, aby nad Polską istniała jeszcze suwerenność rzymska. Przytacza sprawę ks. Huszny jako dowód, do jakiego stopnia władze polskie zależne są od władz kościelnych.

Państwa zachodnie starają się uwolnić od wpływów kościoła.

Na tem rozprawę odroczono.

Do komisji odesłano wniosek nagły p. Zamorskiego w sprawie rozwiązania organizacji „Strzelca".

## Kronika.

— **Z ruchu kolejowego.** Z dniem 18 b.m. wznowiony został normalny ruch kolejowy na kolejach państwowych, przyczem dotychczasową ilość pociągów w dyr. Warsz. powiększono o jedną parę świeżo uruchomionych pociągów.

— **Psy wściekle** pojawiły się w Grodźcu wskutek pokąszenia kilku psów przez chorego na wściekliznę psa. Kilka osób ukąszonych przez jednego z psów wyjechało na kurację do Krakowa.

— **Uwolnienie poborowych** Szef sekcji poborowej ministerjum wojny, pułkownik Froehlich na zapytanie jednego z posłów dlaczego w niektórych miastach nie uwolniono poborowych z lat 1890 do 1894 oraz z lat 1901—1902, odpowiedział co następuje: w kraju rozstawione są w niektórych miastach garnizony zaliczone do oddziałów frontowych i te otrzymują odpowiednie rozkazy nie bezpośrednio z ministerjum wolny

lecz od sztabu generalnego Z tego więc powodu wstrzymano zwolnienie wspomnianych roczników tamże W każdym razie zapewnił pułkownik F. że w najbliższym czasie wszyscy poborowi ze wspomnianych roczników zostaną zwolnieni.

— **Z Kasy chorych.** Od paru tygodni bawi w naszym mieście zaangażowany przez Kasę chorych specjalista akuszer Ginekolog Dr. prof Sianożęski b. asystent prof. Otto w Petersburgu który w krótkim czasie zdobył sobie u nas sławę, gdyż do tej pory chorzy musieli wyjeżdżać do specjalistów zagranicę. Niestety jak się dowiadujemy prof dr. Sianożęcki ma zamiar nas opuścić i wyjechać tam gdzie lepiej dbają o specjalistów, gdyż u nas nie może znaleźć ani mieszkania (dotychczas mieszka „kątem" u p. Michalewskiej ul. 3-go Maja 24 i tam — przyjmuje chorych) a kasa chorych wyznaczyła mu na przyjmowanie chorych mały pokoik w ambulatorjum fabryki Hulczyńskiego, dotąd codziennie musi pieszo chodzić często nawet z własnymi instrumentami gdyż kasa własnych jeszcze nie posiada. Możeby jednak kasa chorych postarała się w interesie własnym i członków kasy najpierw o odpowiednie mieszkanie dla doktora następnie o urządzenie odpowiedniej kliniki i sprowadzenie instrumentów potrzebnych, a tymczasem nie powinna kasa na to pozwolić, ażeby kiedy urzędnicy kasy jeżdżą za interesem końmi Kasy doktór po błocie chodził pieszo do odległego od centrum miasta ambulatorjum.

— **Niedziela wywiadowcza.** W niedzielę dn. 21 b.m. w 8 kl. Gimnazjum o godz. 11 rano odbędzie się niedziela wywiadowcza, celem poinformowania rodziców o postępach w nauce ich córek.

— **Kradzież konia** We wsi Podmyszkowicach gm. Ozarowice, gospodarzowi Romanowi Gańczarczykowi nieznani złodzieje skradli z zamkniętej stajni konia karego z białą pieczęcią na tylnej prawej nodze wraz z furmanką, ogólnej wartości 50 tysięcy marek polsk.

— **Z zawodu młynarzy** Wskutek zabronienia przemiału zboża bez wymaganych na to pozwoleń władz, wielu młynarzy jak w miastach tak i gminach powiatu Będzińskiego, zostało ukaranych przez opieczętowanie im młynów. Właściciele tych młynów pomimo starań nie otrzymują pozwolenia na ich ponowne uruchomienie — Niestety są jednakże wśród młynarzy wyjątkowi osobnicy których młyny od początku zarządzenia są czynne. lecz tacy jak daje się słyszeć, mają „szczęście, ponieważ mielą często specjalnie dla... paskarzy Słuszne więc częstokroć są narzekania niektórych właścicieli opieczętowanych młynów na różny wymiar sprawiedliwości Opieczętowane młyny nie utrzymywane w należytym porządku i ruchu ulegają ruinie. Należy je zatem otworzyć, ale poddać ściślej kontroli...

— **Zgon.** W dniu 15 bm. zmarła 18 letnia jedna z pierwszych uczennic 5 klasy gimnazjum im. Królowej Jadwigi, Wanda Gawrońska. Wczoraj odbył się pogrzeb zwłok zmarłej na cmentarzu miejscowym. Od pewnego czasu wzrosła znów śmiertelność pośród młodzieży szkolnej, dziesiątkowanej przeważnie przez choroby płucne.

— **Śmiertelne zaczadzenie** W Zawierciu w fabryce odlewów E. Erbego onegdaj w nocy wskutek własnej nieoględności zaczadział na śmierć robotnik Józef Baran, lat 31.

— **Ujęcie więźnia** W dniu 15 b m policjant 9 komisarjatu w Dąbrowie ujął i aresztował Marjannę Karaluśównę zbiegłą z więzienia będzińskiego. Będąc wysłana w dn. 20 ub m na roboty polne Karaluśówna została wyrokiem sądu okręgowego w Piotrkowie skazana za kradzież na poszenie kary jednego roku więzienia.

## Z teatru.

Dzisiejsza premjera „Oj mężczyźni mężczyźni!" zajęła szerszy ogół publiczności, gdyż wystarczy, że przemówi autor tej miary, jakim jest bezwątpienia Kazimierz Zalewski. Jego sztuki wystawiane dawniej w teatrze Rozmaitości w Warszawie. oraz na innych scenach, brały zawsze rekord i nie echo dziły długi czas z repertuaru. W sezonie ubiegłym „Oj mężczyźni mężczyźni!" grani byli w teatrze Polskim przy olbrzymiem powodzeniu. U nas zapowiedziana premjera stanowić będzie bezwątpienia cios u sezonu, gdyż tak sama sztuka jak i zespół nasz grający ją koncertowo, co dało się zauważyć z prób pod wytrawną ręką reżyserską Bonneckiego. dają gwarancje, że publiczności przypadnie do gustu.

Niedzielne dwa przedstawienia, jak zawsze, mają zapewnione powodzenie, tembardziej że popołudniu arcydzieło muzyczne Straussa „Zemsta nietoperza" a wieczorem Falla „Rozwódka" tą niemal przynętą dla publiczności szukającej go dziwej rozrywki i wytchnienia niedzielnego.

Dwa przedstawienia w Będzinie zapowiada afisz: dziś w sobotę finezyjną „Rozwódka" Falla; jutro w niedzielę „Oj mężczyźni. mężczyźni!" Kazimierza Zalewskiego.

Początek przedstawień o godz. 7 i pół wiecz.

„Oj mężczyźni, mężczyźni!" w Dąbrowie. Zapowiedziana premjera Kazimierza Zalewskiego na poniedziałkowe przedstawienie w teatrze „Kometa" obudziła ogólne zainteresowanie, gdyż autor jej był pieszrzem nadzwyczaj popularnym a starsze pokolenia, utwory jego uwielbiały, Nie dziw też, że i my dzisiejsi podążymy zapoznając się z pracą nieodżałowanego dramaturga. Początek o godz. 7 i pół wieczorem.



## DROBNE OGŁOSZENIA

**Straż Ogniowa**

Ochotnicza w Sosnowcu odwołuje zabawę taneczną. która miała się odbyć w dniu 20. XI 1920. 2343

**Baczność szewcy!**

Zw. Zaw. Rob. Prz. Skórzanego w Polsce oddział w Pogoni, Zwołuje ogólne zebranie na dzień 21 godz. 2 popodniu w sprawa ekonomicznych Szewcy stawcie się jak jeden mąż. 2325

**Nauczycielka**

szkoły kolejowej poszukuje pokoju bez mebli przy rodzinie. Oferty pod „nauczycielka. 2265

**Handlowiec — buchalter,**

dłuższa praktyka poszukuję odpowiedniego zajęcia, najchętniej w okolicy. Łaskawe zgłoszenia w Administracji „Kurjera" pod W. K. 2312

**Kożuch**

stróżowski używany kupię Kucharski, Warszawska 14. 2336

**Fryzjerski subjekt**

potrzebny zaraz Nowopogońska 6, 2302

**Poszukuje**

skromnego pokoiku Oferty do administracji. Salamonowcz 2339

**Po 50 marek.**

Przefasonowuje kapelusze damskie i męskie na najnowsze fasony. Sosnowiec Nowa Niemiecka 10. 2320

**Stare zęby**

jestuczne kupuje M, Goldkern Modrzejowska 31. 2049

**Zakład fryzjerski**

dobrze prosperujący sprzedam lub wydzierżawię. Nowopogońska 6. 2330

**Państwowy Urząd Pośrednictwa Pracy**

ul. Piłsudskiego nr. 16 poleca służbe domową rzemieślników, a także niewykwalifikowanych robotników i robotnice, kandydatów do term nu, oraz rutynowanych biuralistów, bualistek maszynistki, techników. Pośrednictwo, bezpłatne. 386

**Zaginął**

paszport wydany przez Magistrat m Sosnowca na imię Tobjasz Eizen. 2283

**Zaginął**

paszport niemiecki i karta powołania, wydana przez władze Sosnowickie na imię Izraela Palesnika. 2285

**Zaginął**

portfel, w którym było 1000 mk. patent na imię Franciszka Tarko zaświadczenie gminne od patentu i zaświadczenie od bolicji z Niwki. Łaskawy znalazca raczy zwrócić papiery do biura „Czytaj" Warrzawska 4. Pieniędze może zatrzymać. 2304

**Zaginął**

pies rasy wilczej ktoby wiedział o takowym proszę powiadomić do biura p. Kubalkę Aleja za wynagrodzeniem. 2334

**Zaginęła**

koza biała bez rogów z obstrzyżoną brodą dn. 17. XI. Łaskawy znalazca raczy zwrócić na ul. Cerkiewną № 50 do Widulińskiego za wynagrodzeniem. 2323

**Zaginęła**

legitymacja żywnościowa wydana przez Magistrat m. Sosnowca na imię Katarzyna Górka. 2321

**Zaginęła**

legitymacja żywnościowa wydana przez Magistrat m. Sosnowca na imię Berka Braunera. 2323

**Zaginęła**

metryka Zofji Noery wydana w parafji Gołaczowej Znalazca zechce oddać u p. Hause Renardowsk № 74. 2331

**Zaginęła**

legitymacja tymczasowa wydana przez Magistrat m Sosnowca na imię Sali Czosnek z Modrzejowa. 2338

**Zgubiono**

świadectwo ślubne i metryki na imię Marji Kamińskiej w drodze od stacji Kazimierz — Sosnowiec, prosi się uczciwego znalazce o zwrócenie do Red. „Kurjera". 2328

**Zgubiono**

4 kluczyki na obrączce w drodze z ulicy Targowej przez Małachowskiego na Warszawską Znalazce uprasza się o odniesienie za nagrodą Targowa 5. Weinreb. 2326

**Zgubiono**

tymczasową legitymację wydaną przez Magistrat m. Sosnowca na imię Cecylji Piątkowskiej.

**Zgubiono**

patent na handel mięsem ubranem wydany przez Magistrat m. Będzina na imię Nuchima Dancygier i kartę zwolnienia od wojska wydaną przez P. K. U. w Olkuszu na imię Sendo Dancygiera czas rzdne rachunki handlowe. Łaskawy znalazca raczy zwrócić do Nuchima Dancygiera na ul. Modrzejowską Nr. 7 dom Beitnera za wynagrodzeniem. 2311

**Skradziono**

paszport wydany przez Władzę rosyskie na imię Anny Heszberte 2339

**Do sprzedania**

połowa dwupiętrowej kamienicy przy Renardowskiej w Sielcu z powodu wyjazdu, po przystępnej cenie; Wiadomość Będzin, Łączewskiego 8 J. Woliński. 2327

**Naczynie kowalskie**

do sprzedania. Wiadomość Wincenty Mikliński № 13, Dańdówka. 2335

**Sprzedam**

kawiarnie z bilardem, stare wyrobione miejsce, z powodu wyjazdu Florjańska 24 Pogoń. 2305

**Jest do sprzedania**

kontuar i pompa do piwa, Wiadomość w gospodzie ul. Kopernika 1. 2306

Wydawcy: Spółka Wydawnicza „Kurjer Zagłębia". Tłocznia „Spółki Wydawn. „Kurj. Zagł." Redaktor Józef Maciejowski.